

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการภาคภาษาอังกฤษ

วิสุทธิ์ กล้าหาญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2552

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ วิสุทธิ กล้าหาญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปานิ)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์กาญจนา มณีแสง)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปานิ)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ ไชยสุริยา)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)
วันที่ 21 เดือน เมษายน พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผศ.ดร.สุชาดา กรเพชรปานิ
ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการศึกษา
ค้นคว้าและประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียด
ถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา รวมทั้งคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะ
ในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ
ความตรงของแบบวัดที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะ รศ. ดร. ม.ร.ว. สมพร
สุทัศนีย์ ผศ. ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ และ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็น
ประโยชน์สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ และให้ความเมตตาในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของ
แบบวัดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และอาจารย์พูลพงศ์ สุขสว่าง
ที่ให้ข้อเสนอแนะทางด้านสถิติ ที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้ถ้าขาดกำลังใจและความช่วยเหลือจาก
ครอบครัวเพื่อนนิสิตทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและคอยให้กำลังใจตลอดจนรับฟังปัญหาต่าง ๆ
ด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณคณะครู โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ช่วยให้กำลังใจ
และหลายท่านที่มิได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ที่ได้สนับสนุนและเอื้อเฟื้อผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอถวายเป็นพุทธานุชา และเครื่องสักการะพระคุณ
บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้และสิ่งที่ดีงาม
แก่ผู้วิจัย

วิสุทธิ กล้าหาญ

45922046: สาขาวิชา: เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา; วท.ม. (เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา)

คำสำคัญ: ความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรค/ การปรับตัวทางการเรียน/ สิ่งแวดล้อม

ทางการเรียน/ แรงจูงใจทางการเรียน/ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน/

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

วิสุทธิ์ กล้าหาญ: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการภาคภาษาอังกฤษ (THE DEVELOPMENT
OF A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF ADAPTATION FOR STUDYING OF
LOWER SECONDARY STUDENTS IN THE ENGLISH PROGRAM) คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์: สุชาดา กรเพชรปานิ, Ph.D., สิริพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D. 152 หน้า.
ปี พ.ศ. 2552.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดล
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นในโครงการภาคภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 450 คน ตัวแปรที่ศึกษาสี่ประการที่ขึ้น
จากทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy Adaption Theory) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง จำนวน 5 ตัวแปร
ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวทางการเรียน ความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรค สิ่งแวดล้อม
ทางการเรียน แรงจูงใจในการเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน เครื่องมือที่ใช้
เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบวัด จำนวน 5 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS
ในการหาค่าสถิติขั้นพื้นฐาน และใช้โปรแกรม LISREL 8.72 ในการตรวจสอบความตรงเชิง
โครงสร้างของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัย แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการภาคภาษาอังกฤษ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิง
ประจักษ์ โดยพิจารณาจาก ค่าไค – สแควร์ มีค่าเท่ากับ 111.19 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 107
โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .37 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .97
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .95 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง
เปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR)
มีค่าเท่ากับ .033 ดัชนีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ
.0096 ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการฟื้นฟู
อุปสรรคได้ร้อยละ 86 และอธิบายความสามารถในการปรับตัวทางการเรียนได้ร้อยละ 87

45922046: MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY;
M.Sc. (EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY)

KEYWORDS: ADVERSITY QUOTIENT/ ADAPTATION FOR STUDYING/
EDUCATIONAL ENVIRONMENT/ MOTIVATION/ SELF EFFICACY/
CAUSAL RELATIONSHIP MODEL.

VISUTH KLAHARN: THE DEVELOPMENT OF A CAUSAL RELATIONSHIP
MODEL OF ADAPTATION FOR STUDYING OF LOWER SECONDARY STUDENTS IN
THE ENGLISH PROGRAM. ADVISORY COMMITTEE: SUCHADA KORNPETPANE, Ph.D.,
SITTIPORN NIYOMSRISOMSAK, Ed.D. 152 P. 2009.

The purpose of this research was to develop and validate a causal relationship model of adaptation to study of lower secondary students in the English program, using Roy Adaptation Theory. The sample consisted of 450 Grade 8 students under the jurisdiction of the Office of Basic Education Commission. The model was created by using the framework on the basis of Roy Adaptation Theory. The five latent variables selected were: Adaptation for studying, adversity quotient, educational environment, motivation, and self efficacy. Data were analyzed by using SPSS and LISREL 8.72.

It was found that the development of a casual relationship model of adaptation for studying of lower secondary students in the English program was consistent with the empirical data. Goodness of fit measures were found as follows: The Chi-square was 111.19 (df = 107, $p = .37$); the Goodness of Fit Index was .97; the Adjusted Goodness of Fit Index was .95; the Comparative Fit Index was 1.00; the Root Mean Square Residual was .033; and the Root Mean Square Error of Approximation was .0096. The variables in the model were found accounting for 86 percent of the variance of the adversity quotient, and for 87 percent of the variance in adaptation for studying.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอน	
ในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่.....	12
ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนในโครงการภาคภาษาอังกฤษ..	18
ตอนที่ 3 การตรวจสอบความตรงของโมเดลลิสม์.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ขั้นตอนการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	49
ขั้นตอนการตรวจสอบความตรงของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	50
ประชากร	50
กลุ่มตัวอย่าง.....	50
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	52
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนการตรวจสอบแปลคุณภาพเครื่องมือ.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน	67
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ การปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโครงการภาคภาษาอังกฤษ	70
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรง ของโมเดล การวัดตัวแปรแฝงและการสร้างสเกลองค์ประกอบ.....	74
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัว ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโครงการ ภาคภาษาอังกฤษ.....	81
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผลการวิจัย	93
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	97
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก	112
ภาคผนวก ข	114
ภาคผนวก ค	126
ประวัติย่อของผู้วิจัย	152

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการภาคภาษาอังกฤษ.....	43
2 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาค.....	51
3 รายละเอียดโครงสร้างเนื้อหาแบบวัดการปรับตัวทางการเรียน.....	52
4 รายละเอียดโครงสร้างเนื้อหาแบบวัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียน	55
5 รายละเอียดโครงสร้างเนื้อหาแบบวัดแรงจูงใจในการเรียน	56
6 รายละเอียดโครงสร้างเนื้อหาแบบวัดความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค.....	58
7 รายละเอียดโครงสร้างเนื้อหาแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน.....	59
8 ค่าความเที่ยงของแบบวัดแต่ละชุด.....	61
9 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความแปร และค่าความโค้งของตัวแปรสังเกตได้.....	67
10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโครงการภาคภาษาอังกฤษ.....	71
11 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการปรับตัวทางการเรียน	75
12 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค...	76
13 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลสิ่งแวดล้อมทางการเรียน	78
14 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแรงจูงใจในการเรียน.....	79
15 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการรับรู้ความสามารถ ของตนเองในการเรียน.....	81
16 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัว ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน โครงการภาคภาษาอังกฤษ	83
17 เมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงใน โมเดลสมมติฐาน	84

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โมเดลสมมติฐานแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการภาคภาษาอังกฤษ.....	6
2 กรอบแนวคิดตามทฤษฎีการปรับตัวของรอย	19
3 ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองและ ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่จะเกิดขึ้น.....	30
4 ผลที่มีปฏิกริยาร่วมของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนการคาดหวัง การตอบสนองและผลกระทบของปฏิกริยา.....	31
5 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในโครงการภาคภาษาอังกฤษ	45
6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการปรับตัวทางการเรียน.....	75
7 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรค.....	76
8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลสิ่งแวดล้อมทางการเรียน	77
9 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลแรงจูงใจในการเรียน	79
10 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการเรียน	80
11 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัว ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน โครงการภาคภาษาอังกฤษ	82